

PM 2007:66 RII (Dnr 313-419/2007)

Upphävande av byggnadsminnesförklaring av f.d. Generalstabens stalletablisement, kv. Norra Djurgården 1:1, 18, Stockholms kommun

Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län angående upphävande av byggnadsminnesförklaring överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Mikael Söderlund anför följande.

Ärendet

Akademiska Hus har i skrivelse av den 5 december 2006 till länsstyrelsen inkommit med ansökan om upphävande av byggnadsminnesförklaringen av f.d. Generalstabens stalletablisement på Norra Djurgården. Länsstyrelsen remitterade ansökan till riksantikvarieämbetet som inkommit med svar. Därefter har länsstyrelsen remitterat ärendet till Stockholms stad som nu bereds tillfälle att yttra sig över ansökan från Akademiska Hus samt över riksantikvarieämbetets skrivelse. Akademiska Hus anförde som huvudskäl för upphävande av byggnadsminnet att grunden för byggnadsminnesförklaringen - hästhållningen och ridverksamheten - inte längre kunde vidmakthållas. Vidare anfördes att byggnadsminnet utgjorde ett hinder för en detaljplan som på bästa sätt skulle tillvarata stadslandskapets samlade kultur- och naturvärden samt att bibehållande av byggnadsminnet ur ekonomisk synvinkel inte var rimlig i förhållande till dess betydelse.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret, Östermalms stadsdelsförvaltning samt till stadsmuseet.

Stadsbyggnadskontoret tillstyrker ett upphävande av byggnadsminnesförklaringen.

Att bevara en anläggning som inte längre är användbar för sitt syfte innebär allvarliga olägenheter för möjligheten att utnyttja området på ett rationellt sätt och att förstärka Valhallavägen som en högkvalitativ stadsmiljö med historiska institutioner och annan bebyggelse. Det innebär också risk för fastighetsekonomiska kostnader, som inte står i rimlig balans med det värde ett bevarande av de befintliga byggnaderna skulle representera.

Östermalms stadsdelsförvaltning stöder riksantikvarieämbetet i frågan att inte upphäva byggnadsminnesförklaringen. Förvaltningen anser det rimligt att staden respekterar detta kulturarv. Förvaltningen vidhåller därför en måttlig exploatering av fastigheterna Svea Artilleri 12 och 13, så att de byggnadsminnesmärkta byggnaderna kan bevaras och komma till sin rätt. Ett illa underhållet byggnadsminne är inget skäl för

att byggnadsminnesmärkningen ska hävas; fastighetsägaren är ålagd att hålla byggnadsminnet i gott skick.

Förvaltningen vill framhålla att det är positivt för stadsdelen att musikhögskolan kan ligga kvar i det s.k. institutionsbältet. KMH som kulturinstitution borde arbeta vidare på sitt vinnande tävlingsförslag på "B-hustomten".

Stadsmuseet avstyrker med hänsyn till byggnadernas och anläggningens stora kulturhistoriska värde upphävande av byggnadsminnesförklaring av f.d. Generalstabens stalletablisement.

Stadsmuseet anser att en del av det kulturhistoriska värdet ligger i användningen för ridverksamhet, men även med annan användning har anläggningen ett betydande kulturhistoriskt värde. Bevarandet av f.d. Generalstabens stalletablisement, med byggnader och miljö, borde enligt stadsmuseet vara en utgångspunkt för planeringen. Ny verksamhet i byggnaderna kräver dock en översyn och möjligen en viss modifiering av skyddsföreskrifterna.

Mina synpunkter

Jag tolkar, i likhet med stadsbyggnadskontoret att byggnadsminnesförklaringen av Generalstabens stalletablisement i första hand syftade till att behålla ridverksamheten i de befintliga byggnaderna. När nu den verksamheten lämnat fastigheten är min uppfattning att det av kulturhistoriska skäl är viktigare att behålla och utveckla Musikhögskolan vid Valhallvägen än att bevara den befintliga byggnaden. Sedan mitten av 1900-talet har skolan varit etablerad i kvarteret och utgör i dag en del i institutionsbältet samt är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården.

Musikhögskolan är viktig för Stockholm som kulturstad och bör inte bara behållas i kvarteret utan också ges möjlighet att förbättras och göras mer funktionell. Med en spännande och genomarbetad arkitektur på platsen finns stora möjligheter att åstadkomma en blandad och levande stadsmiljö samt att bevara och utveckla den kulturhistoriskt viktiga verksamheten.

Att bevara en anläggning som inte längre är användbar för sitt syfte innebär svårigheter för möjligheten att utnyttja området på ett rationellt sätt och att förstärka Valhallavägen som en högkvalitativ stadsmiljö med historiska institutioner och annan bebyggelse. Jag anser därför att staden i detta mycket speciella fall i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, ska tillstyrka ett upphävande av byggnadsminnesförklaringen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län angående upphävande av byggnadsminnesförklaring överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 29 mars 2007

MIKAEL SÖDERLUND

Bilaga

Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att
avstyrka remissvaret
därutöver anför följande

Både Östermalms stadsdelsförvaltning och Riksantikvarieämbetet anser att det vore fel att upphäva byggnadsminnesförklaringen. Vi instämmer i att det är rimligt att staden respekterar detta kulturarv. Riksantikvarieämbetet betonar att byggnadsminnet har en annan karaktär än stadsdelens övriga bevarade bebyggelse från den militära tiden. Den har därför ett särskilt värde för att bidra till förståelsen av dåtidens samhälle.

Att riva byggnaderna är ett tecken på gammalmodig och fantasilös stadsplanering. I ett modernt samhälle finns vägar att bevara det som är värdefullt och samtidigt skapa förnyelse.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Akademiska Hus har i skrivelse av den 5 december 2006 till länsstyrelsen inkommit med ansökan om upphävande av byggnadsminnesförklaringen av f.d. Generalstabens stalletablisement på Norra Djurgården. Länsstyrelsen remitterade ansökan till riksantikvarieämbetet som inkommit med svar. Därefter har länsstyrelsen remitterat ärendet till Stockholms stad som nu bereds tillfälle att yttra sig över ansökan från Akademiska Hus samt över riksantikvarieämbetets skrivelse. Akademiska Hus anförde som huvudskäl för upphävande av byggnadsminnet att grunden för byggnadsminnesförklaringen - hästhållningen och ridverksamheten - inte längre kunde vidmakthållas. Vidare anfördes att byggnadsminnet utgjorde ett hinder för en detaljplan som på bästa sätt skulle tillvarata stadslandskapets samlade kultur- och naturvärden samt att bibehållande av byggnadsminnet ur ekonomisk synvinkel inte var rimlig i förhållande till dess betydelse.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret, Östermalms stadsdelsförvaltning samt till stadsmuseet.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret anser att ansökan om upphävande av byggnadsminnesförklaringen bör tillstyrkas med hänvisning till en samlad bedömning av områdets strategiska läge i kombination för lokalisering av ny byggnad för Musikhögskolan, stadsbildsmässig hänsyn till Stockholm stadion och behovet av bostäder. Representativa anläggningar med arkitektur av liknande slag med levande verksamhet med hästar finns på andra håll i landet. Istandsättning av byggnaderna för nya ändamål skulle dra kostnader som inte står i proportion till byggnadernas arkitektur- och miljöhistoriska värde.

Ärendet

Akademiska Hus har i skrivelse 2006-12-05 till länsstyrelsen inkommit med ansökan om upphävande av byggnadsminnesförklaringen av fd Generalstabens stalletablisement, Kv Norra Djurgården 1:8, 18. Länsstyrelsen önskar särskilt stadens synpunkter i ärendet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Inom det aktuella området (Valhallavägens norra sida / hörnan mot Lidingövägen) ligger fd. Generalstabens stalletablisement där det äldre stallet, ridhuset och bostadshuset blev föremål för byggnadsminnesförklaring år 1995. Byggnadsminnesförklaringen syftade primärt till att ge en fortsatt stabil grund för fortsatt ridverksamhet i de aktuella byggnaderna även om byggnadernas kulturhistoriska värden observerades. Ridverksamheten har numera upphört sedan Akademiska Hus förvärvat fastigheten med avsikt att uppföra en nybyggnad för Musikhögskolan på platsen, som varit aktuell för ändamålet sedan 1940-talet.

Stadsledningskontoret anser att byggnadernas kulturhistoriska värden kombinerat med hästhållning finns väl representerade på andra håll i landet. Ett bevarande av byggnaderna i anslutning till den miljögestaltning som planeras för området med Musikhögskola och bostäder framstår därmed som ändamålslös. Markens strategiska läge som en del i det institutionella stråket utmed Valhallavägens norra sida med hundraårig planeringshorisont gör den väl lämpad att inrymma en för staden värdefull kulturinstitution som Musikhögskolan. I den pågående planeringsprocessen för området har det visat sig att ett bevarande av stalletablisementet ej rimligen kan kombineras med Musikhögskolans placering i området. De betydande kultur- och stadsbildsvärdena i området med Stockholms stadion som en unik centralpunkt på andra sidan Lidingövägen skyddas bäst

genom den utformning för området med Musikhögskola, bostäder och en grönzon mot Lidingövägen som ligger inne i den pågående planprocessen. Ett ridhus- och stallisolat i den miljön, utan hästar, skulle i det perspektivet framstå som estetiskt egendomligt och okänsligt. Ett bevarande av stalletablismentet skulle dessutom dra betydande kostnader för upprustning och ny användning som icke står i rimlig proportion till byggnadernas originalitet som exponent för en relativt konventionell 1800-talsarkitektur. Militärhistoriska värden tas tillvara i ett större sammanhang bla. norrut längs Lidingövägen.

Bevarande- och kulturminnesfrågor rymmer många gånger besvärliga avvägningar mellan bevarandaspekter med hänsyn till kulturarvet och samtidig förnyelse. I det nu aktuella ärendet kan detta inte sägas vara fallet då de aktuella byggnaderna ej kan sägas tillhöra ett omistligt kulturarv. De helt övervägande skälen talar således för en förnyelse av området där stalletablisment inte bör ingå.

Stadsledningskontoret anser alltså att mycket starka skäl talar för ett upphävande av byggnadsminnesförklaringen av fd. Generalstabens stalletablisment.

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 mars 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Sedan början av förra seklet har tomten med Generalstabens stalletablisment ansetts alltför värdefull för att verksamheten skulle betraktas som permanent. Läget vid stadens port var alltför attraktiv och reserverades i första hand för samhällets institutioner. Under Gärdestävlingen på 1920-talet har man utgått ifrån att den nya bebyggelsen skulle sträcka sig fram till Valhallavägen – Lidingövägen. På den exponerade hörntomten ville man placera en offentlig byggnad som i likhet med KTH, Sophiahemmet och Stadion skulle bidra till Valhallavägens karaktär som representativ gränsboulevard.

Det var först efter andra världskriget som tankarna om en offentlig byggnad på den aktuella tomten kunde realiseras. När tävlingen om en ny Musikhögskola avgjordes 1948 utgick man ifrån att etablissemangen skulle rivas och skolan placeras på den framträdande platsen. Men då stalletablisments kapacitet tillfälligt behövdes för det förestående rytta-VM 1956 stoppades den påbörjade utbyggnaden och det vinnande skolprojektet kom endast delvis till utförande. Istället fick verksamheten nöja sig med de provisoriska lokaler som erbjöds inom Statens normalskola i samma kvarter.

Frågan om f.d. Generalstabens stalletablisments bevarande och status togs upp till diskussion för första gången på 1970-talet. Riksantikvarieämbetet (RAÄ) kontaktades sedan fastighetsägaren, Fortifikationsförvaltningen, beslutat om rivning av hela anläggningen. I det sammanhanget gjorde RAÄ en värdering (1977 02 15) av bebyggelsen och rangordnade anläggningens kulturhistoriska värde. Endast ridhuset angavs äga det stora kulturhistoriska värdet. Trots detta aviserade ämbetet samma år (1977 06 10) att anläggningen skulle upptagas i förteckningen över statliga byggnadsminnesmärken. Byggnadsminnesbegreppet användes uppenbarligen för att rädda den hotade anläggningen från förestående rivning.

Frågan om en byggnadsminnesförklaring som åter aktualiserades under 1990-talet var en angelägenhet som drevs av *Swartrings stiftelse för Ridsportens främjande*, anläggningens hyresgäst. För verksamheten skulle en byggnadsminnesförklaring ge en efterlängtat trygghet och stabilitet. Sedan fastighetsägaren, Byggnadsstyrelsen, slutligen accepterat en byggnadsminnesförklaring tog Stockholms stad 1996 fram en detaljplan med ett skyddande kulturresevat över fastigheten. Strax därefter anmälde familjen Swartring intresse att förvärva anläggningen. Byggnadsminnesförklaringen innebar att marken i princip saknade marknadsvärde och köpeskillingen blev endast 5 miljoner kronor. Några år efter förvärvet anmälde familjen Swartring intresse att sälja hela anläggningen. Akademiska Hus förvärvade fastigheten för 24 miljoner kronor, för att här uppföra en nybyggnad för Musikhögskolan.

I den pågående detaljplanprocessen har möjligheterna att behålla Generalstabens stalletablisment studerats ingående och det står klart att dess bevarande är oförenligt med högskolans lokalisering i kvarteret. Riksantikvarieämbetet hävdar att det inte finns någon motsvarande lika välbevarad anläggning i landet. Det finns dock skäl att ifrågasätta påståendet då Flyinge i Skåne och Strömsholm i Västmanland just är exempel på motsvarande anlägg-

ningar, med stallar och ridhus från 1800-talet. Vid de båda anläggningarna pågår verksamheten för fullt och Strömsholm har dessutom en hundraårig militär historia. Vid f.d. Generalstabens stalletablisement är fortsatt verksamhet med hästar inte möjlig på grund av att anläggningen har för lite friytor och inte kan uppfylla moderna krav på hästhållning.

Vidare kan arkitekturen i Generalstabens stall knappast betraktas som särskilt uppseendeväckande eller påkostad, utan representerar en vanlig typ av nyttoarkitektur från sent 1800-tal med vissa pretentioner. I bröderna Axel och Hjalmar Kumliens rika gemensamma produktion intar Generalstabens stall definitivt inte det främsta rummet.

Byggnadsminnesförklaringen av Generalstabens stalletablisement syftade i första hand till att behålla ridverksamheten i de befintliga byggnaderna. Nu när hästarna flyttat är det av kulturhistoriska skäl viktigare att behålla Musikhögskolan vid Valhallvägen. Skolan är sedan ett halvt sekel etablerad i kvarteret och utgör även del i institutionsbältet, utpekat som riksintresse för kulturmiljövården. Musikhögskolans verksamhet är spridd i flera byggnader som lider av tekniska brister och otillräcklig funktion.

Musikhögskolan är viktig för Stockholm som kulturstad och när stadsbyggnadskontoret lägger fram sin planeringsstrategi ges därför hög prioritet åt verksamheten. Högskolan bör inte bara behållas i kvarteret utan också ges möjlighet att vända sig utåt. I det exponerade hörnläget vid Valhallavägen - Lidingövägen kan ett spännande byggnadsverk ta plats. Mot Svea Artilleri byggs bostäder, för att åstadkomma en blandad och levande stadsmiljö. Den övergripande gestaltningssidén fullföljer Valhallavägens historiska mönster – att skapa starka offentliga rum i samspel med den omkringliggande staden.

Enligt gällande bestämmelser i kulturminneslagen kan länsstyrelsen häva en byggnadsminnesförklaring om bibehållandet av ett byggnadsminne medför hinder, olägenhet eller kostnad som inte står i rimligt förhållande till dess betydelse (lag om kulturminnen, SFS 1988:950, 3 kap 15 §).

Stadsbyggnadskontoret anser att förutsättningarna ändrats påtagligt efter byggnadsminnesförklaringen och att anläggningen förlorat en väsentlig del av sitt kulturhistoriska värde genom att den inte längre kan användas för sitt ursprungliga syfte eller annan hästanknuten verksamhet. Utan koppling till den historiska användningen är det svårt att uppfatta att byggnaderna i sig är av sådan originalitet att de uppfyller kulturminneslagens kriterium för byggnadsminnen, ”synnerligen märklig”.

Att bevara en anläggning som inte längre är användbar för sitt syfte innebär allvarliga olägenheter för möjligheten att utnyttja området på ett rationellt sätt och att förstärka Valhallavägen som en högkvalitativ stadsmiljö med historiska institutioner och annan bebyggelse. Det innebär också risk för fastighetsekonomiska kostnader, som inte står i rimlig balans med det värde ett bevarande av de befintliga byggnaderna skulle representera.

Stadsbyggnadskontoret tillstyrker ett upphävande av byggnadsminnesförklaringen.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 mars 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen uttalade redan vid planprogramsamrådet för det aktuella området synpunkter på förhållningssätt till byggnadsminne m m: ”Enligt förvaltningens uppfattning bör staden och staten vid en förtätning respektera länsstyrelsens byggnadsminnesförklaring och en så nyligen lagakraftvunnen plan (1997-04-17) som upprättats för att värna f d Generalstabens stalletablisement.”

Förvaltningen förespråkade en måttlig exploatering av planområdet där de byggnadsminnesmärkta husen – f d Generalstabens stalletablisement (hus och omgivande miljö) – skulle kunna bibehållas. Om det ändock skulle visa sig nödvändigt att avlägsna stalletablisementets gula villa, föreslog förvaltningen att rivning skulle förhindras och att villan i stället skulle flyttas till annat lämpligt ställe.

Förvaltningen saknade vid planprogramsamrådet ett alternativt förslag där en ny musikhögskola (KMH) förlagts till ”B-hustomten” (den plats där skolans låga, runda tegelbyggnad ligger idag) enligt det förslag som KMH/Akademiska Hus kommit fram till med hjälp av åtta arkitektkontor i tre omgångar parallelluppdrag med utredningar på fyra olika tomter (se

bilagan). Förvaltningen välkomnade också nya bostäder i området.

Stadsdelsnämnden tillstyrkte i huvudsak förvaltningens uttalanden samt sade sig dela stadsdelsförvaltningens syn när det gällde ytterligare utredning om de byggnadsminnen som finns i området. ”Om en sådan skulle visa att den gula villan inte kan vara kvar på sin nuvarande plats bör man verka för en flyttning till en annan lämplig plats i området. Mötet mellan det nya och en accent från en gången tid kan bli positivt i en ny inramning”, skrev nämnden som också poängterade att området är mycket attraktivt för nya bostäder.

I Stockholms stads budget för år 2007 kan man läsa att staden ”har ett rikt kulturarv, som ger en bild av stadens historia och förklarar var staden står idag. Kulturarvet ska bevaras, vårdas, användas och göras tillgängligt även för framtida generationer....” Statlig byggnadsminnesmärkning är statens sätt att värna kulturhistoriskt intressant bebyggelse. Förvaltningen anser det rimligt att staden respekterar även detta kulturarv. Förvaltningen vidhåller därför en måttlig exploatering av fastigheterna Svea Artilleri 12 och 13, så att de byggnadsminnesmärkta byggnaderna kan bevaras och komma till sin rätt. Ett illa underhållet byggnadsminne är inget skäl för att byggnadsminnesmärkningen ska hävas; fastighetsägaren är ålagd att hålla byggnadsminnet i gott skick. Förvaltningen stöder riksantikvarieämbetet i frågan att inte upphäva byggnadsminnesförklaringen.

Förvaltningen vill framhålla att det är positivt för stadsdelen att musikhögskolan kan ligga kvar i det sk institutionsbältet. KMH som kulturinstitution borde arbeta vidare på sitt vinande tävlingsförslag på ”B-hustomten”.

Stadsmuseet

Stadsmuseets tjänsteutlåtande daterat den 9 mars 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Akademiska Hus har i skrivelse av den 5 december 2006 till länsstyrelsen inkommit med ansökan om upphävande av byggnadsminnesförklaringen av fd Generalstabens stalletablisement på Norra Djurgården. Länsstyrelsen remitterade ansökan till riksantikvarieämbetet som inkommit med svar. Därefter har länsstyrelsen remitterat ärendet till Stockholms stad som nu bereds tillfälle att yttra sig över Akademiska Hus ansökan samt över riksantikvarieämbetets skrivelse. Akademiska Hus anförde som huvudskäl för upphävande av byggnadsminnet att grunden för byggnadsminnesförklaringen -hästhållningen och ridverksamheten - inte längre kunde vidmakthållas, vidare att byggnadsminnet utgjorde ett hinder för en detaljplan som på bästa sätt skulle tillvarata stadslandskapets samlade kultur- och naturvärden samt att bibehållande av byggnadsminnet ur ekonomisk synvinkel inte var rimlig i förhållande till dess betydelse.

Historik och kulturhistoriskt värde

F.d. Generalstabens stalletablisement tillkom efter beslut om att ett tidigare stall på Blasieholmen skulle läggas ned. En intresseförening bestående av officerare bildades för att få till stånd en ny anläggning. Ett stall i tegel och ett träpanelat bostadshus för stallchefen uppfördes 1886. Ett ridhus i tegel tillkom ett par år senare efter ritningar av arkitekterna Axel och Hjalmar Kumlien. Mellan stallet och ridhuset byggdes 1909 en stallbyggnad i trä.

Stalletablisementet såldes 1917 till Fortifikationsförvaltningen. I mitten av 1970-talet övertogs förvaltningen av Kungliga Byggnadsstyrelsen och Swartlings ridskola var hyresgäst under många år. Byggnadsminnesförklaringen omfattar stall, ridhus och stallchefens bostad. Enligt skyddsföreskrifterna får byggnaderna inte rivas, till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras och ingrepp får inte göras i byggnadernas stommar, äldre rumsindelning och ursprunglig fast inredning. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller och vård- och underhållsarbeten skall utföras med traditionella material och metoder. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att miljös utseende och karaktär inte förvanskas.

Stadsmuseets synpunkter

Stadsmuseiförvaltningen behandlade programmet för del av kvarteret Svea Artilleri inom stadsdelen Ladugårdsgärdet i mars 2006 (SSMN 2006-04-06). Programförslaget innebar bevarande av stall och ridhus och rivning av bostadshuset. Nu aktuell planering innebär däremot rivning av samtliga byggnader som hör till ridverksamheten. Förvaltningen betona-

de i tjänsteutlåtandet bl.a. det militärhistoriska och idrottshistoriska värdet i stalletablissermentet. Vidare framförde förvaltningen: ”I den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken som är under utarbetande är området kring Stadion och Ryttarstadion avsatt för idrott. I planförslaget tas stalletablissermentet i anspråk för annan verksamhet utan att det ur planmaterialet går att sluta sig till i vilken mån man sökt en annan idrottsanvändning. Enligt beskrivningen i programsamrådet är det inte längre möjligt att bedriva ridskoleverksamhet i byggnaderna på grund av ökad trafik, nya krav mm. Utifrån att det inte går att bedriva ridverksamhet i detta läge är det enligt förvaltningens förmenande möjligt att söka alternativ användning av byggnaderna och tomten vid Swartlings. Förvaltningen anser dock att anläggningen som helhet måste kunna upplevas och byggnaderna ges en användning som i största möjliga utsträckning bevarar byggnadernas exteriör och interiör. Det aktuella förslaget förutsätter att Länsstyrelsen godtar en rivning av det skyddade bostadshuset. Bostadshusets kulturhistoriska värde ligger främst i att det varit en del av stallverksamheten.” Stadsmuseiförvaltningen framförde också att det krävdes stort hänsynstagande till befintlig bebyggelse och till den nuvarande planstrukturen med ”hus i park” för att bevara den värdefulla djurgårdsmiljön.

Stadsmuseinämnden beslutade i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande att avstyrka programförslaget.

Riksantikvarieämbetet anser i sin skrivelse att den vid byggnadsminnesförklaringen pågående verksamheten inte var avgörande för besluten att förklara anläggningen som byggnadsminne. Stadsmuseet anser dock att en del av det kulturhistoriska värdet ligger i användningen för ridverksamhet, men även med annan användning har anläggningen ett betydande kulturhistoriskt värde. Bevarandet av fd Generalstabens stalletablisserment, med byggnader och miljö, borde enligt stadsmuseet vara en utgångspunkt för planeringen. Ny verksamhet i byggnaderna kräver dock en översyn och möjligen en viss modifiering av skyddsföreskrifterna.

Med hänsyn till byggnadernas och anläggningens stora kulturhistoriska värde avstyrker stadsmuseet upphävande av byggnadsminnesförklaring av fd Generalstabens stalletablisserment.